

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ
УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ
ФАКУЛЬТЕТ ХОРЕОГРАФІЧНОГО МИСТЕЦТВА

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня Магістр
зі спеціальності 024 Хореографія

на тему: **«ГЕНЕЗИС ТА ЕВОЛЮЦІЯ БАЛЬНОГО ТАНЦЮ:
ХУДОЖНІЙ АСПЕКТ»**

Структура кваліфікаційної роботи:

- теоретична частина творчого проектування
- творчий проект хореографічна сюїта

«КОРОЛІВСЬКИЙ ВІДЕНСЬКИЙ БАЛ»

виконавець: здобувач вищої
освіти рівня магістр заочної форми
навчання

Марія САВЧУК

Керівник кваліфікаційної
роботи: доцент кафедри сучасної та
бальної хореографії

Кирило ШКУРСЬВ

рецензент:

Харків—2024 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	2
РОЗДІЛ 1. МАТЕРІАЛИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РЕАЛІЗАЦІЇ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ.....	5
1.1. Аспекти зародження та розвиток бального танцювального мистецтва.....	5.
1.2. Різновиди бального танцювального мистецтва.....	9
1.3. Бальна хореографія в контексті сучасності.....	23
РОЗДІЛ II. АНАЛІЗ ХОРЕОГРАФІЧНИХ АНАЛОГІВ ТА ПРОТОТИПІВ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ.....	30
2.1. Хореографічні твори на основі Стандартної програми бального танцю.....	30
2.2. Аналіз хореографічних композицій на основі Європейської стандартної програми бального танцю аматорських колективів України.....	32.
ТВОРЧИЙ ПРОЕКТ	
РОЗДІЛ I. КОМПОЗИЦІЙНИЙ ПЛАН ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ.....	35
1.1. Основна характеристики хореографічного твору.....	35
1.2. Дійові особи та їх стисла характеристика.....	36
1.3. Лібрето.....	37
1.4. Розгорнутий зміст.....	38
1.5. Драматургія.....	39.
1.6. Музичний аналіз.....	40
1.7. Костюми (опис та зображення).....	41
1.8. Світлова партитура.....	45
РОЗДІЛ II. ПОСТАНОВЧИЙ ПЛАН ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ.....	46
ВИСНОВКИ.....	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	

ВСТУП

Актуальність теми кваліфікаційної роботи. хореографічне мистецтво дійсно надає безмежні можливості для гармонійного розвитку людини, і бальний танець є важливою частиною цього мистецтва. Він не тільки сприяє фізичному розвитку через рухи та ритміку, але й впливає на духовний та емоційний стан танцюристів. Бальний танець поєднує в собі елементи різних культурних і історичних епох, що робить його особливо цікавим для вивчення.

У середньовіччі лицарська культура справді мала великий вплив на формування багатьох видів мистецтва, включно з танцювальним. Лицарі та сеньйори, особливо у Франції та Німеччині, створили унікальну культуру, в якій вираження поклоніння дамі серця через танець стало важливим аспектом придворного життя. Цей «Культ Прекрасної Дами» відображався в рухах, які були вишуканими і демонстрували повагу та захоплення.

Для ретроспективного аналізу впливу історичних процесів на розвиток бальної хореографії важливо дослідити, як зміни в соціальних структурах, ідеалах та культурних традиціях впливали на форму і зміст танцю. Наприклад, у різні періоди змінювалися техніка танцю, його стиль, манера, характер, музичний супровід, а також соціальна функція танцю — від розваги до символу статусу чи навіть засобу політичної демонстрації.

Таким чином, вивчення історичних впливів на бальну хореографію дозволяє глибше зрозуміти, як мистецтво танцю розвивалося та адаптувалося до змін у суспільстві та культурі. Це також допомагає оцінити, як сучасні форми бальних танців зберігають і трансформують традиції минулого.

Сучасний розвиток фізичної культури і спорту справді відзначається появою нових і нетрадиційних видів спорту, серед яких бальні танці займають особливе місце. За останнє десятиліття інтерес до бальних танців значно зріс, що привернуло увагу міжнародних організацій, таких як Міжнародний олімпійський комітет.

Цей вид спорту розглядається як потенційна дисципліна для включення в Олімпійські ігри, що свідчить про його популярність і визнання на міжнародному рівні. Однак, не зважаючи на зростаючий інтерес до бальних танців як спорту, існує потреба в подальших дослідженнях і теоретичному обґрунтуванні цього явища. Питання історії становлення спортивних бальних танців, їх еволюції та адаптації в сучасному контексті залишаються малодослідженими. Вивчення цих аспектів може допомогти краще зрозуміти, як бальні танці перетворилися з придворної розваги в серйозний спортивний напрямок, що вимагає високої майстерності, фізичної підготовки і психологічної витривалості.

Таким чином, дослідження в галузі спортивних бальних танців є важливими для подальшого розвитку цього виду спорту, підвищення його популярності і визнання на міжнародному рівні. Вивчення ретроспективи спортивних бальних танців дозволить не лише зрозуміти їхнє минуле, але й передбачити майбутні тенденції і напрями розвитку цього захоплюючого виду спорту.

Мета – дослідити та простежити процес формування та розвиток бальної хореографії.

Завдання:

- проаналізувати аспекти зародження та розвиток бального танцювального мистецтва;
- обґрунтувати різновиди бального танцювального мистецтва;
- дослідити бальну хореографію в контексті сучасності ;
- охарактеризувати хореографічні твори на основі стандартної програми бального танцю ;
- проаналізувати хореографічні композиції на основі Європейської стандартної програми бального танцю аматорських колективів України;
- розробити композиційний план хореографічної композиції;
- розробити постановчий план хореографічної композиції;

Об'єкт дослідження: бальна хореографія

Предмет дослідження: історична концепція сценічних форм бальної хореографії.

Практичне значення. дана кваліфікаційна робота може бути використана в читанні лекцій з таких практичних дисциплін, як: український народний танець та методика його викладання, народний танець та методика його викладання, мистецтво балетмейстера, історія хореографічного мистецтва.

Структура кваліфікаційної роботи. робота складається з теоретичної частини творчого проекту (містить вступ, два розділи, в першому розділі два підрозділу, в другому розділі два підрозділу), творчого проекту (містить два розділи: композиційний та постановчий плани хореографічної сьїти), висновків, списку використаних джерел (... найменувань). Загальний обсяг роботи ... сторінка.

РОЗДІЛ I. МАТЕРІАЛИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РЕАЛІЗАЦІЇ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ

1.1 Аспекти зародження та розвиток бального танцювального мистецтва

Бальний танець має давню історію як самостійний вид хореографічного мистецтва. Проте багато аспектів його історії, методики та теорії досі залишаються недостатньо вивченими в сучасній літературі. Це особливо стосується спортивної форми бального танцю, яка є популярною і порівняно новою.

Світські танці почали виникати ще в XII столітті, в епоху розквіту лицарської культури середньовічного Ренесансу. Бальний танець походить від побутових танців, які танцювали напередодні свят і в святкові дні. Перші форми бального танцю, близькі до сучасних, з'явилися в XIV столітті на півдні Європи, зокрема в Італії. У цей період відбувається формування фундаментальних основ теорії виконання парних бальних танців.

У танцювальній культурі пізнього Середньовіччя відбулися значні зміни. Поряд із хороводними танцями з'явилися парні танці, які спочатку вважалися непристойними, але з часом стали популярними в Німеччині та поширилися по всій Європі. Розширився репертуар рухів: до кроків і легких стрибків додалися більш високі та різкі стрибки, гострі рухи рук і похитування корпусом. Значно розвинулися ігрові елементи та пантоміма.

У XIV столітті серед придворного товариства почав танцюватися естампі (або естампіді), який супроводжувався інструментальною музикою. Естампі танцювали парами, іноді троє – один чоловік із двома жінками. Музика для естампі походить від пісень трубадурів і складалася з декількох частин, кожна з яких визначала характер рухів і кількість тактів. Танцюристи рухалися вперед і назад повільним кроком, а в «веселій естампі» кроки чергувалися з підскоками. Саме в цьому танці вперше було здійснено перехід до танцювання в змішаних парах.

Дослідники вважають Італію колискою бальної хореографії. При дворі Медичі танці були частиною щоденного життя і сімейних свят. Придворні бали відвідували понад сімдесят дам із знатних родин [2, 143]. У палацах італійських вельмож влаштовували театральні вистави з піснями і танцями, основою яких були танці. Це сприяло розвитку бальної хореографії. При правлінні короля Людовіка XIV, який був великим шанувальником танців і щоденно тренувався під керівництвом танцмейстера Бошана, бальна хореографія досягла особливого розквіту.

При дворі англійського короля Карла II танцювальне мистецтво також займало важливе місце. Король активно брав участь у танцях, і за допомогою французьких митців в Лондоні влаштовували свята як для народу на вулицях, так і для придворних у палаці [2, с. 249].

Танці епохи Відродження значно складніші за середньовічні танці, оскільки вони перейшли від хороводних та лінійно-ланцюгових форм до парних (дуетних) танців із більш складними рухами та фігурами. Учені зазначають, що основою більшості придворних танців епохи Відродження стали народні танці, видозмінені відповідно до правил етикету [1, с. 61]. Лише незначна кількість танців виникла безпосередньо у придворному середовищі.

Згодом Франція стає центральною державою у формуванні популярності та моди на бальні танці. Завдяки стрімкому зростанню популярності балів у Франції (куди неминуче приїжджали послы та знать з інших країн), вже на початку XVII століття бальні танці широко поширилися по всій Європі. Природно, що кожна нація привносила щось своє у манеру виконання танців, збагачуючи їх новими рухами та технікою, що сприяло постійному розвитку танцю [1, с.34].

У цей час особливої популярності набувають такі танці, як Сарабанда, Жига, Буре, Чакона та Аллеманда. Менует посідав особливе місце і стояв окремо серед інших бальних танців. Французи віддавали перевагу танцям

Вольта і Бранль, що зображували трудові процеси, включаючи погойдування та притупування.

На початку не існувало чітко сформованих схем пересування чи техніки виконання бального танцю. Кульмінацією становлення бальних танців стало відкриття у Парижі першої Академії танцю. Її основним завданням було формування манер і стилю при виконанні бального танцю. Академія також розробляла правила парадності бальних танців, забороняла імпровізації та забезпечувала дотримання порядку виконання танців різними станами. Бальні танці починають відігравати важливу роль у вихованні аристократії; їх вивчають у спеціальних школах, а також наймають індивідуальних викладачів [6, с.23-24].

У часи епохи Відродження величезною популярністю користувалися такі танці:

Павана: танцювали з канделябрами або факелами в руках. Цей танець відкривав бали і часто ставав центром весільних церемоній.

Жига: це швидкий парний танець кельтського походження, який зберігся в Ірландії. До XIV століття бальні танці виконувалися під музичний супровід невеликого оркестру, що складався з чотирьох кларнетів, тромбона та віол. Танці цього періоду мали обмежене розмаїття рухів і належали до групи «низьких». Згодом їх замінили менует, рігодон, гавот, контрданс, кадрили і полька, у яких з'явилися легкі стрибки та повороти, що характеризують швидкий темп та витонченість поз.

Менует: став улюбленим танцем королівського двору за Людовіка XIV. Придворний етикет вплинув на фігури і пози танцю. У менуеті прагнули показати красу манер, вишуканість і граціозність рухів. Аристократичне суспільство ретельно вивчало поклони та реверанси, які часто зустрічалися під час танцю. Пишний одяг виконавців зобов'язував до повільних рухів. Менует все більше набував рис танцювального діалогу, де рухи кавалера висловлювали захоплення жінкою. Танцюристи рухалися маленькими кроками, кавалер витонченим рухом знімав капелюх, вклонявся, а дама

церемонно присідала в глибокому реверансі. Вони танцювали окремо, лише іноді торкаючись кінчиками пальців. Виконавці менуету рухалися за суворою схемою, дотримуючись чіткої композиції [4, с.10].

Гавот: перетворившись на придворний танець, він набув граціозного і манірного характеру. Танцювали в колі, учасники якого виконували одні й ті ж рухи. Кожне коло мало провідну пару з найкращих танцюристів, рухи яких варіювалися на їхній смак, і повторювалися іншими. Після закінчення кола танець продовжувала інша пара, і молодий чоловік дарував партнерці букет квітів.

Контрданс: старовинний англійський танець, вперше згаданий у літературі в 1579 році. У ньому могли брати участь будь-яка кількість пар, що утворювали коло або дві протилежні лінії танцюючих. Контрданс відтіснив менует у Нідерландах і Франції та став популярним у Європі завдяки своїй загальнодоступності, жвавості й універсальності. Численні різновиди контрдансу включають кадрили, гросфатер, екосез, англес, тампет, ланс, котильйон, матредур та інші.

Отже, становлення бального танцювального мистецтва є складним і багатограним процесом, який відображає соціальні та культурні зміни в Європі протягом століть. Витоки бального танцю сягають середньовічних народних танців. У XII столітті, під впливом лицарської культури та середньовічного Ренесансу, почали формуватися світські танці. Спочатку танці мали переважно хороводні та лінійно-ланцюгові форми, але з часом виникли парні (дуетні) танці з більш складними рухами і фігурами. Епоха Відродження принесла значні зміни в танцювальну культуру. Бальні танці стали популярними серед придворних аристократів, і саме в цей час почали інтегруватися народні танці, видозмінені відповідно до правил етикету. Танці цього періоду стали більш складними, з'явилися нові форми і техніки, такі як Павана, Жига, Менует, Гавот та Контрданс, які стали основою придворних балів [1, с. 61].

У XVII столітті Франція стала центром розвитку бальних танців. Завдяки стрімкому зростанню популярності балів у Франції, бальні танці швидко поширилися по всій Європі. Французька Академія танцю, створена у Парижі, відіграла ключову роль у формуванні манер і стилю при виконанні бальних танців. Академія займалася розробкою правил та парадності, забезпечуючи розвиток бального танцю як мистецтва [11, с. 60].

У XVIII столітті продовжується еволюція бальних танців, з'являються нові форми і техніки. Менует стає улюбленим танцем королівського двору за Людовіка XIV, а Гавот і Контрданс набувають популярності завдяки своїй граціозності і манірності. Контрданс, зокрема, відтіснив Менует і став популярним у багатьох країнах Європи завдяки своїй жвавості і універсальності.

1.2. Різновиди бального танцювального мистецтва

Незважаючи на велику кількість різних напрямків сучасної, естрадної та народної хореографії, бальні танці не тільки залишаються популярними, але й активно розвиваються. Це робить дослідження умов становлення спортивного танцю, основних особливостей та передумов подальшого розвитку цього виду спорту особливо актуальним. Бальні танці включають два основні напрямки: стандартну та латиноамериканську програми, кожна з яких включає по п'ять танців. Стандартна програма складається з повільного вальсу, танго, віденського вальсу, фокстроту та квікстепу. Латиноамериканська програма включає самбу, ча-ча-ча, румбу, пасодобль і джайв.

До європейської програми входять п'ять танців, які виконуються з просуванням по лінії танцю. Жінки вдягають бальні сукні відповідно до вимог, а чоловіки – фраки чорного або темно-синього кольору з метеликом або краваткою. Сучасний танцювальний костюм відрізняється від побутового кроєм: плечі костюма залишаються рівними, коли руки підіймаються вгору.

Історія вальсу починається наприкінці XVIII століття в Австрії, а в 1812 році він з'являється в Англії. Вальс походить від танців кількох народів Європи, ставши популярним на початку XIX століття у Відні. Звідти він поширився по всьому світу, зокрема в Англії, Угорщині та інших країнах, де з'явилися свої різновиди вальсу, такі як англійський вальс, угорський вальс і вальс-мазурка. Музична форма вальсу розвивалася протягом 1920-х років, що призвело до появи бостонського вальсу і повільного вальсу. Попередниками вальсу є австрійський народний танець лендлер і танець вольта, які включали парні обертання і швидкі повороти. Сучасний вальс тепер виконується на змаганнях [6, с.8-9].

Танго виникло в Аргентині як народний танець, який спочатку виконували виключно чоловіки на вулицях і в барах. Згодом танго стало парним танцем, де особливу увагу приділяли вираженому чоловічому стилю ведення. Жінка повністю підкоряється чоловікові, слідуючи за ним, що вимагає довіри та відкритості. Історія танго включає багато стилів, зокрема аргентинське танго і танго європейської програми бальних танців [5, с.12]. Аргентинське танго вважається соціальним танцем, що виконується з різними партнерами на мілонгах – спеціальних зустрічах шанувальників танго. Воно зберігає старі традиції в музиці, використовуючи специфічний набір музичних інструментів. Інший вид танго – це танець, що входить до європейської програми бальних танців. Його виконують професійні спортсмени та любителі на конкурсах і змаганнях. Танцювальні школи і студії навчають цього танцю, а під час виступів необхідно бути в спеціальних костюмах. Виконання танцю зарегламентоване і підлягає оцінюванню суддями на змаганнях. Для гармонійного виконання танго необхідно розуміння потреб партнера, що можна досягти лише при регулярних тренуваннях [4, с.15-16].

Історія вальсу нараховує трохи більше двохсот років, що робить його відносно молодим танцем за історичними мірками. Цей танець відзначається легкістю, стрімкістю та життєрадісністю, що відображає його молодість.

Вальс приваблює не лише своєю енергійністю, а й романтикою, яка пронизує кожен рух танцюристів. Завдяки цьому він став головним танцем на весіллях. Проте, щоб досягти такого статусу, вальс пройшов через численні випробування.

Назва вальсу походить з німецької мови і означає «обертатися», «кружляти». Основою вальсу є безперервне кружляння пари з плавним рухом по залу. Початківцям пропонується уявити великий квадрат, за яким належить вальсувати. Ось основні риси класичного вальсу:

Ритмічна структура: Ритм кроків вальсу відбивається словами «раз два три».

Тридольний музичний розмір: Кожен такт включає три частки, на які здійснюються рухи.

Закрита позиція: Партнери стоять обличчям один до одного, причому жінка знаходиться трохи праворуч.

Позиція рук: Одна рука партнера знаходиться на талії партнерки, а її рука - на його плечі, вільні руки утворюють замкнуту фігуру.

Легкість і граціозність у кожному русі: Вальс належить до бальних танців і виконується чоловіком і жінкою. Якщо раніше його танцювали на балах, то тепер - на змаганнях та урочистих заходах. Європейська програма спортивних бальних танців обов'язково включає віденський та повільний вальси [7, с.18].

Церковні діячі та аристократи часто вважали вальс ганебним і непристойним. Англіїців особливо обурювала манера танцю, в якій чоловік обіймає жінку за талію на очах у всіх. У XIX столітті вальс був практично заборонений на європейських балах, навіть Катерина II не визнавала його.

Думка вищих чинів мало хвилювала простий народ, серед якого виник вальс. Лев Ауербах Давидович, радянський музикознавець, відносить його народження до 70-х років XVI століття. Витоки вальсу простежуються у трьох національних танцях:

Чеський фуріант: Справжня вистава, де молодий чоловік притягує дівчину за талію і танцює з нею під веселі пісні.

Французька вольта: Парний танець з різними поворотами.

Австрійський лендлер: Спочатку обряд сватання, пізніше - швидкий танець з обертаннями дівчини навколо юнака [8, с.22].

Столицею вальсу вважається Австрія через схожість рухів із лендлером. Примітно, що всі ці танці були народними. Їх танцювали в селах на різних святах, а на імператорський двір вони потрапили завдяки герцогині Австрії Марії Терезії, якій настільки сподобався лендлер, що вона вирішила перенести його до розкішних залів свого палацу. Так родоначальник вальсу опинився в центрі уваги європейських вельмож. Великосвітські звичаї поступово витіснялися простотою рухів і свободою вираження почуттів. Танці змінювалися, перетворюючись на той варіант, про який не перестають говорити досі. Обмеження за часом, повна заборона, різні гоніння – все це було в історії вальсу. Поки світське суспільство критикувало вальс, ним насолоджувалися французька буржуазія та інші верстви населення Європи, далекі від примх аристократів. Його навіть перейняли американці.

Одночасно танець чинив сильний вплив на розвиток різних музичних жанрів: оперу, балет, сюїту. Спеціально для вальсуючих пар складалися красиві і чудові мелодії, що стали світовою класикою. Повну свободу вальс придбав в 1888 році завдяки Вільгельму II, останнього німецького імператора. Тепер закохані могли без тіні збентеження насолоджуватися улюбленим танцем і нескінченно кружляти по прекрасних залах [3, с.20].

На даний час інтерес до вальсу не настільки яскравий як у колишні часи. Це танець більше цікавить професійних танцюристів і справжніх естетів. Створюються школи, окремі студії, де кожен бажаючий може навчитися виконувати вальсуючи рухи. Використовуються па в концертній та конкурсній діяльності танцювальних груп. При цьому багато викладачів танців люблять вальс за його сполучність з іншими жанрами - в результат виходить гарний виступ, де історія переплітається з сучасністю.

Нині інтерес до вальсу не такий яскравий, як у минулі часи. Проте цей танець продовжує цікавити професійних танцюристів і справжніх естетів. Відкриваються школи і студії, де кожен бажаючий може навчитися вальсуючим рухам. Використання елементів вальсу в концертній та конкурсній діяльності танцювальних колективів також залишається популярним. Багато викладачів цінують вальс за його здатність поєднуватися з іншими жанрами, що дозволяє створювати гарні виступи, де історія переплітається з сучасністю.

Фокстрот – це один з найпопулярніших бальних танців, який з'явився на початку XX століття і досі залишається актуальним на танцювальних майданчиках по всьому світу. Цей танець відзначається своєю плавністю і витонченістю рухів, що робить його надзвичайно привабливим для танцюристів різного віку.

Фокстрот виник у Сполучених Штатах Америки на початку 1910-х років. Його назва, яка перекладається як "лисячий крок", ймовірно, походить від імені актора Гаррі Фокса, який популяризував цей танець. Гаррі Фокс вперше продемонстрував фокстрот у 1914 році у своїх виступах у Нью-Йорку, і незабаром цей танець став популярним серед публіки.

Фокстрот спочатку був швидшим танцем, але з часом він еволюціонував і розділювався на дві основні форми: повільний фокстрот і швидкий фокстрот (також відомий як квікстеп).

Фокстрот виконується під музичний розмір 4/4. Характерна музика фокстроту має ритмічний, мелодійний характер, що надає танцю його унікальної плавності. Композитори, такі як Ірвінг Берлін і Джордж Гершвін, створили багато популярних мелодій для фокстроту, що сприяло його подальшій популяризації.

Для фокстроту характерні м'які, плавні кроки з чітким підкресленням ритму. Танцюристи рухаються плавно і безперервно, створюючи враження легкості і невимушеності. Важливою особливістю фокстроту є те, що він виконується по лінії танцю, тобто по периметру танцювального майданчика.

З часом фокстрот став однією з основних частин програм бальних танців. Він включається до стандартної програми разом з повільним вальсом, танго, віденським вальсом і квікстепом. У латиноамериканську програму фокстрот не входить, але його елементи можна побачити у виконанні інших танців. Фокстрот залишається популярним і сьогодні, завдяки своїй елегантності і витонченості. Танцювальні школи по всьому світу продовжують навчати фокстроту, і він часто використовується у конкурсах і виступах. Фокстрот – це танець з багатою історією і незмінною популярністю. Його плавні рухи і мелодійний ритм роблять його одним з найпривабливіших бальних танців, який привертає увагу танцюристів і глядачів по всьому світу.

Історія квікстепа починається у 1920-х роках, коли танець розвивався шляхом злиття фокстроту, чарльстона та степену. Спочатку розглядався як швидкий фокстрот, пізніше квікстеп перетворився в окремий танець зі своїм власним стилем [1, с.15].

Квікстеп спочатку був маршем, який набув популярності в 1850 році. Його часто виконували на честь президентів, військових виставок, полків та героїв. Зародившись в Англії, квікстеп спочатку включав основні кроки чарльстона, але без високих махів ногами. Крім того, танець мав ритміку руху фокстроту, який теж був дуже популярним на той час. Деякі танцюристи вважали темп фокстроту занадто повільним, і коли оркестри почали грати музику в швидшому темпі, танцюристи прискорили кроки, створивши швидкий фокстрот, який згодом став відомий як квікстеп.

На квікстеп також вплинули такі танці, як бостон та ванстеп, а також джазова музика і регтайм. Це були основні танці, засновані на кроці вперед [3, с.20].

Квікстеп вперше з'явився на широкій сцені в Нью-Йорку в чорному ревю Джорджа Уайта у 1922 році, і пізніше його виконали у Ziegfeld Folies у шоу під назвою «Running Wild» у 1923 році. Танець став популярним в Європі, коли Жозефіна Бейкер виконала квікстеп у Парижі у 1920 році.

Дикі рухи ногами квікстепа спонукали багатьох шанувальників спокійних бальних танців заборонити танець. Проте квікстеп був стандартизований у 1927 році.

Варто зазначити, що серед усіх бальних танців у квікстепа найшвидший темп. Він відрізняється від фокстроту тим, що в ньому є синкоповані кроки, позиції, в яких ноги зводяться разом, і повороти на чверть [2, с.8-9].

Є багато відгалужень і різновидів латиноамериканських і європейських танців. Наприклад, існує понад 20 різновидів танцю самба. До них належать чарльстон, ламбада, кубинське танго, сальса, меренга, мамбо та інші.

Латиноамериканські танці

До латиноамериканських танців відносяться:

- Самба
- Ча-ча-ча
- Румба
- Пасодобль
- Джайв

Латинська Америка надала світу величезну кількість танців, що виникли на фольклорній основі. Деякі з них зникли незабаром після появи, а багато живуть і досі. Протягом XVII-XVIII століть відбулося глибоке злиття європейської, африканської та індіанської культур, що вплинуло на танці того часу [1, с.98]. У програму латиноамериканських танців входять п'ять танців, для яких характерна висока енергетика виконання і використання синкопованих ритмів. Вони можуть виконуватися як у закритій позиції, так і при контакті лише руками або окремо один від одного протягом кількох тактів.

Самба – це один з найвідоміших і найвеселіших бальних танців, який походить з Бразилії. Цей танець відзначається своєю ритмічністю, енергійністю і яскравими рухами, що робить його популярним на танцювальних майданчиках у всьому світі.

Самба виникла в Бразилії на початку XX століття, але її коріння йде набагато глибше в африканську культуру. Її ритми і рухи походять від африканських танців, які були привезені до Бразилії рабами. Самба розвивалася у фавелах Ріо-де-Жанейро, де її танцювали на вулицях під час свят і карнавалів.

Музика для самби виконується у 2/4 або 4/4 розмірі і відзначається швидким темпом і чіткими ритмічними акцентами. Основним інструментом, що задає ритм, є барабан, але також використовуються й інші ударні інструменти, такі як тамбурин і агого. Мелодія часто грається на духових інструментах і гітарах. Самба має характерний ритм, відомий як "свінг", який додає їй унікальної ритмічності і драйву.

Самба має кілька стилів, але основні рухи включають ритмічні кроки вперед-назад і боки, а також характерні "бразильські оберти" стегнами. Танець виконується у парі, але також може виконуватися соло. Важливою особливістю самби є її висока енергійність і динамічність, а також вміння танцюристів виразити свою радість і веселощі через танець.

З часом самба стала символом бразильської культури і національним танцем країни. У 1920-х роках самба почала виходити на міжнародну сцену, і у 1940-х роках вона стала частиною програм бальних танців. Сьогодні самба є одним з п'яти танців, що входять до латиноамериканської програми бальних танців разом з ча-ча-ча, румбою, пасодоблем і джайвом.

Самба продовжує розвиватися і адаптуватися до сучасних музичних і танцювальних тенденцій, залишаючись популярною як у Бразилії, так і по всьому світі. Вона активно виконується на карнавалах, фестивалях та змаганнях з бальних танців.

Самба – це танець з багатою історією, що поєднує африканські корені з бразильською культурою. Її енергійні рухи і ритмічний супровід роблять цей танець одним з найпопулярніших і найвпізнаваніших у світі. Самба продовжує надихати танцюристів і глядачів своєю яскравістю і життєрадісністю.

Як і в багатьох інших танців латиноамериканської програми, у ча-ча-ча є багата історія, навколо якої й досі точаться суперечки. Достеменно відомо, що цей танець виник у 1950-х роках в Америці. Втім, він не позбавлений впливу кубинської музики. Композиції кубинського композитора Енріке Хорріна відіграли велику роль у формуванні стилю ча-ча-ча. Вважається, що звук маракасів та інших кубинських музичних інструментів, під акомпанемент яких виконувалися композиції Хорріна, спонукав танцюристів вибивати ногами ритм, який згодом став основою для танцю ча-ча-ча [1, с.65].

Деякі дослідники також говорять про роль стародавнього кубинського танцю гуарача, ритм якого створювався унікальним інструментом, виготовленим з кавуна. Існує думка, що танець отримав свою назву саме завдяки звуку, який вибивали ноги танцюристів, що нагадував звук найпростіших брязкалець, які використовувалися в ритуальних танцях давнини.

Важливу роль у популяризації ча-ча-ча за межами Америки відіграв П'єр Лаввель, який викладав бальні танці. Одного разу він побачив незвичний варіант виконання румби, де були додаткові кроки, акцентовані звуками кастаньєт і барабанів [1, с.33].

Походження ча-ча-ча є цікавим, оскільки цей танець, що був близький до кубинської культури, вийшов на міжнародну арену і став одним з найвідоміших серед поціновувачів бальної культури. Будучи одним з найяскравіших латиноамериканських танців, ча-ча-ча зберігає елегантність і грацію. У цьому виразному танці особлива роль завжди відводиться партнерці, яка опиняється в центрі уваги і блищить на паркеті, завойовуючи головну увагу глядачів. Історія розвитку ча-ча-ча містить чимало прикладів, коли навіть аматори, не займаючись бальними танцями професійно, досягали успіху у виконанні цього чудового танцю [2, с.3-4].

Музичний розмір виконання ча-ча-ча – 4/4, характерний темп – помірно-швидкий, 30-32 такту в хвилину. Перша сильна доля акцентується

довжиною кроку. Основні рухи ча-ча-ча схожі з рухами румби, але відрізняються своєрідним чотиридольним ритмом. Кроки здійснюються на кожен удар, після чого ноги обов'язково випрямляються. Для танцю характерний інтенсивний рух стегон. Під час виконання можливі закриті, відкрита, віялова, відкрита променадна і відкрита контрпроменадна позиції в парах. Для виконання ча-ча-ча потрібна невелика площа, оскільки танцюристи фактично рухаються на місці, створюючи відчуття легкості завдяки рухам на носках і перенесенню ваги вперед. Особлива виразність у цьому танці властива партнеркам. Грайливий, кокетливий настрій і невимушеність створюють неповторну атмосферу танцю.

Румба – це один з найбільш виразних і емоційних бальних танців, який має глибокі корені в кубинській культурі. Її історія починається в кінці XVIII століття і продовжується донині, демонструючи еволюцію від народного танцю до визнаного на світовій арені бального танцю.

Румба виникла на Кубі і є результатом змішання африканських ритмів, привезених рабами, та іспанських музичних і танцювальних традицій. Ранні форми румби, відомі як «ямбу», «гуагуанко» та «колумбія», були танцями афро-кубинських рабів і відзначалися енергійними, грайливими рухами. Вони танцювалися під акомпанемент ударних інструментів, таких як барабани конга.

З часом румба зазнала змін, ставши популярною у містах Куби, особливо в Гавані. У 1920-х роках, коли США встановили тісні культурні зв'язки з Кубою, румба почала проникати на міжнародні сцени. Танцюристи і музиканти з Куби презентували румбу у Нью-Йорку та інших великих містах, де вона швидко здобула популярність. У 1930-х і 1940-х роках румба стала частиною програм бальних танців у США та Європі. Вона була стандартизована і інтегрована у латиноамериканську програму бальних танців разом з самбою, ча-ча-ча, пасодоблем і джайвом. Цей процес стандартизації привів до створення сучасної румби, яка відзначається своєю технічною складністю та емоційною виразністю.

Румба виконується під музику в розмірі 4/4. Її ритм повільний і чуттєвий, що дозволяє танцюристам виразити свої емоції через рухи. Музичний супровід румби часто включає використання гітари, барабанів конга і клаве, які створюють характерний ритм танцю.

Основні рухи румби включають плавні, повільні кроки і виразні рухи стегон. Танцюристи часто використовують контрасти між плавними і різкими рухами для вираження емоцій. Важливою особливістю румби є те, що партнери танцюють близько один до одного, створюючи враження інтимності і взаємодії. Румба залишається популярним танцем і сьогодні, вона активно виконується на змаганнях з бальних танців і в концертних програмах по всьому світу. Її емоційна виразність і технічна складність роблять румбу одним з найвражаючих танців, який завжди привертає увагу глядачів.

Румба – це танець з багатою історією, який продовжує розвиватися і надихати нові покоління танцюристів. Її унікальне поєднання африканських та іспанських елементів, а також емоційна глибина роблять румбу неповторним і заворожуючим танцем.

Пасадобль – це один з найяскравіших і драматичних латиноамериканських бальних танців, який має глибоке коріння в іспанській культурі. Його назва походить від іспанських слів "paso doble", що означає "подвійний крок". Цей танець натхненний коридою (бійкою з биками) і військовими маршами, що робить його надзвичайно виразним і драматичним.

Пасадобль виник в Іспанії у XVIII столітті як музичний супровід для кориди. Його ритм і темп нагадують рухи тореадора на арені, що надає танцю особливий характер. Музика пасадобля використовувалася під час виходу матадорів на арену і під час фінальних стадій бою з биком. З часом пасадобль перейшов з арени кориди на танцювальні майданчики. У XX столітті цей танець став популярним у Франції, де його почали виконувати на світських балах і конкурсах. Французькі танцюристи додали до пасадобля більше фігур і рухів, що зробило його технічно складнішим і виразнішим.

У 1930-х і 1940-х роках пасадобль став частиною програм бальних танців у Європі та Америці. Він був стандартизований і включений у латиноамериканську програму бальних танців разом з самбою, ча-ча-ча, румбою і джайвом. Стандартизація танцю дозволила йому стати більш доступним для танцюристів по всьому світу. Пасадобль виконується під музику в розмірі 2/4 або 4/4, з характерним ритмом і темпом, що нагадують військовий марш. Музика пасадобля часто використовує духові інструменти, такі як труби і кларнети, які додають танцю величчю і драматизму. Однією з найвідоміших мелодій для пасадобля є «Еспана Каньї», яка часто використовується на змаганнях. Пасадобль відзначається своїми рішучими і енергійними рухами, що імітують рухи тореадора. Основні рухи включають кроки вперед-назад, оберти і різкі повороти. Танцюристи повинні демонструвати контроль і силу в кожному русі, що робить пасадобль одним з найтехнічніших танців. Важливою особливістю танцю є те, що партнер веде, а партнерка слідує за ним, нагадуючи рухи матадора і його плаща.

Сьогодні пасадобль залишається одним з найпопулярніших танців на змаганнях з бальних танців. Його драматичність і виразність роблять його фаворитом серед глядачів і танцюристів. Пасадобль часто виконується на показових виступах і концертах, де він завжди викликає захоплення своєю енергією і технічністю.

Пасадобль – це танець з багатою історією і глибокими коріннями в іспанській культурі. Його енергійні рухи і драматичний характер роблять цей танець одним з найяскравіших і найвражаючих у світі бальних танців.

Джайв – це один з найенергійніших і найвеселіших бальних танців, який походить з Америки. Він має багату історію, яка починається в 1930-х роках. Джайв еволюціонував з різних форм свінгу, таких як лінді-хоп і бугі-вугі, і став популярним завдяки своїй енергійності, ритмічності і грайливому характеру.

Джайв виник у США у 1930-х роках як форма свінгового танцю. Лінді-хоп, один з основних попередників джайву, був надзвичайно популярним у

Гарлемі, Нью-Йорк, і характеризувався складними аеробними трюками і вільним стилем. На основі лінді-хопу розвинулися й інші стилі, такі як бугі-вугі і балбоа. Військовослужбовці США привезли ці танці до Європи під час Другої світової війни, де вони швидко здобули популярність.

У 1940-х і 1950-х роках джайв став частиною програм бальних танців у США та Європі. Він був стандартизований і включений у латиноамериканську програму бальних танців разом з самбою, ча-ча-ча, румбою і пасодоблем. Цей процес стандартизації дозволив танцюристам навчитися техніки джайву і виконувати його на змаганнях по всьому світу.

Музика для джайву виконується у розмірі 4/4 і характеризується швидким темпом, що досягає 42-44 такти на хвилину. Джайв часто виконується під музику рок-н-ролу або свінгу, яка має ритмічний і мелодійний характер. Основні інструменти, що використовуються у музиці для джайву, включають гітари, барабани та саксофони.

Джайв відзначається своїми швидкими і енергійними кроками, які поєднуються з грайливими рухами стегон і рук. Основні рухи джайву включають відбивання, кроки на місці і "тріпл степ" – три швидких кроки, що підкреслюють ритм танцю. Танцюристи повинні бути надзвичайно точними і швидкими у своїх рухах, щоб встигати за ритмом музики.

З часом джайв став одним з найпопулярніших танців на змаганнях з бальних танців. Його енергійність і веселий характер роблять його фаворитом серед глядачів і танцюристів. Джайв часто виконується на конкурсах і показових виступах, де він завжди викликає захоплення своєю динамічністю і технічністю.

Джайв – це танець з багатою історією і яскравою енергетикою. Він поєднує елементи свінгу і рок-н-ролу, що робить його одним з найвеселіших і найвиразніших бальних танців. Джайв продовжує надихати нові покоління танцюристів своєю ритмічністю і грайливим характером.

Отже, танці латиноамериканської та стандартної програм бальної

хореографії мають багату історію та унікальні риси, які роблять їх невід'ємною частиною світової бальної культури.

Латиноамериканські танці відзначаються своєю енергійністю, ритмічністю і грайливим характером. До цієї програми входять самба, ча-ча-ча, румба, пасодобль та джайв. Самба виникла в Бразилії і має африканські корені, вона славиться швидким темпом і ритмічними акцентами. Ча-ча-ча з'явився у 1950-х роках в Америці, під впливом кубинської музики, і його характерний чотиридольний ритм надає йому особливу виразність. Румба, танець кубинського походження, поєднує африканські та іспанські елементи і відзначається плавними рухами та чуттєвим ритмом. Пасодобль, натхненний іспанською коридою, включає рішучі та енергійні рухи, що відображають рухи тореадора на арені. Джайв, який виник у США на основі свінгу, є енергійним і веселим танцем з швидким темпом і грайливим характером.

Стандартні танці відзначаються елегантністю, витонченістю і класичним характером. До цієї програми входять повільний вальс, танго, віденський вальс, фокстрот та квікстеп. Повільний вальс, який виник у XVIII столітті в Австрії, славиться плавними і романтичними рухами. Танго, спочатку народний танець Аргентини, підкреслює виражений чоловічий стиль ведення і чуттєвий характер. Віденський вальс, швидкий і елегантний танець з Відня, відзначається обертаннями пари. Фокстрот, який виник у США на початку XX століття, поєднує плавні кроки і елегантні рухи. Квікстеп, швидкий варіант фокстроту, включає синкоповані кроки і різкі повороти.

Кожен з цих танців має свою унікальну історію та техніку виконання, що робить їх невід'ємною частиною бальної хореографії. Латиноамериканські танці приваблюють своєю енергією та ритмом, тоді як стандартні танці захоплюють витонченістю та елегантністю. Разом вони створюють багатогранний та захоплюючий світ бальних танців, який продовжує розвиватися та надихати нові покоління танцюристів.

1.3. Бальна хореографія в контексті сучасності

Бальні шоу є відносно новою формою творчої діяльності танцювальних колективів. Точну кількість танцювальних напрямків у світі не може визначити жоден дослідник. Навіть досвідчені експерти постійно відкривають нові аспекти у сфері хореографії. Хореографи шкіл-студій завжди раді сміливим творчим рішенням та імпрровізаціям своїх учнів, що і формує свого роду «інноваційний цикл» у танцювальному мистецтві.

Бальні шоу мають значну світову популярність, що обумовлює актуальність їх наукового дослідження. Вивчення видів цих шоу, їх класифікації та специфічних рис допоможе систематизувати відомості про них. Розвиток таких шоу на міжнародному рівні та в окремих країнах пов'язаний із поєднанням різних стилів та напрямів, постійним творчим пошуком і експериментами.

Поняття «шоу» (від англ. «show» – показ, демонстрація) стало одним з найбільш уживаних у культурологічному дискурсі. Від нього походять такі терміни, як "шоу-програма" та "шоу-бізнес". Різноманітні сучасні шоу, інтегруючи модерні художньо-естетичні цінності, здатні оперативно реагувати на динамічні соціокультурні процеси та задовольняти запити найвибагливішої аудиторії у різних країнах світу.

На сьогодні існує ряд визначень поняття «шоу», кожне з яких має теоретико-методологічне і практичне обґрунтування. Поняття «шоу» безпосередньо пов'язане з шоу-бізнесом, як проявом комерційного характеру індустрії розваг. Розглядаючи наукове визначення поняття «шоу», можна навести такі приклади: У «Великому тлумачному словнику сучасної української мови» вказано, що існують такі значення шоу: видовище, вистава, показні заходи з метою привернення уваги. Шоу-бізнес об'єднує в собі форми індустрії розваг, а також відповідні професії та заклади [8, с. 162].

Шоу чи шоу-програми за своєю сутністю є формами культурно-дозвільної діяльності, які постійно розвиваються. Їх динаміка представляє собою безперервний процес переходу від минулого до сьогодення, від сьогодення до майбутнього. Цей стан формується та підтримується як внутрішніми закономірностями розвитку культурно-дозвільної діяльності, так і загальними тенденціями розвитку культури суспільства та світової культурної цивілізації. Крім того, шоу-програми сприяють усуненню явищ культурного і соціального відчуження, налагодженню діалогу між різними культурами і поколіннями, народженню нових талантів.

Важливим дослідницьким питанням є типологія шоу-програм. Доцільно виокремити такі види шоу-програм:

- **Ток-шоу:** Програми інформаційного та публіцистичного характеру, які актуалізують важливі проблеми сучасності (політичні, культурні, історичні, соціальні, економічні).
- **Шоу зірок естради:** Яскраві виступи відомих артистів та представників мистецтва. Велику роль у цьому виді шоу відіграє ведучий, який є сполучною ланкою між усіма складовими заходу.
- **Реаліті-шоу:** Згідно з визначенням, це «життєвоподібні жанри видовищної комунікації з елементами розваги, можливістю приємного проведення часу біля телевізора в ролі пасивного споживача чийось думок, емоцій, почуттів максимально наближених до реалій буття»
- **Видовищні шоу-програми.**

Танцювальні шоу можна розглядати як дзеркало культури, її об'єктивний образ та модель. Танцювальне мистецтво здатне передавати інформацію про сучасний культурний простір, відображаючи основні характеристики епохи постмодерну та медіа культури. Виразні засоби танцювальних шоу-програм та їх функції зазнають вагомих змін залежно від соціокультурних умов.

Зародження шоу-програм бере свій початок від концертних програм із танцювальною основою. Хореографічна складова лягла в основу існування цілої низки сценічних жанрів – від опери до естрадного ревію [5, с. 3].

Важливим питанням є визначення етапу, на якому концерти трансформуються у танцювальні шоу, і в чому полягають відмінності між концертом і танцювальним шоу. Концерт є більш широким поняттям, ніж танцювальне шоу, оскільки представляє собою публічне виконання музичних, бальних та естрадних номерів. Шоу ж відрізняється розважальним характером і виокремилося від концерту наприкінці ХХ століття. Однак, часто важко провести чітку межу між танцювальним шоу і концертом у мистецькій сфері.

Повною мірою можна погодитися із дослідницею, що «ХХ століття привнесло в танцювальну музику нові ритми: регтайм, фокстрот, вальс-бостон, твіст, халі-галі, танго та інші. Отримали розвиток стилі рок-н-рол, диско тощо» [5, с. 14]. Ці напрями значно збагатили жанрове розмаїття шоу-програм.

Специфічні риси формування танцювальних шоу-програм як самостійної сфери беруть свої витoki з кінця ХХ століття, коли відбулося створення синтетичних художніх форм видовищних шоу, одними з яких стали танцювальні шоу-програми.

Доцільно також провести диференціацію характеристик танцювальних шоу на телебаченні та на сцені. У першому випадку сприйняття глядачем вистави має значною мірою довільний характер і визначається рівнем його уваги до телебачення. У другому випадку йдеться про цілковите емоційне й естетичне «занурення» глядача у видовищне дійство. Таким чином, як на сцені, так і на телебаченні може відбуватися (чи транслюватися) одне й те саме шоу, але відмінності полягають лише в мірі залучення глядача (слухача) до сприйняття вистави.

Завершуючи аналіз поняття шоу та шоу-програм, варто зазначити, що прогрес шоу-програм у нашій країні пов'язаний з високими вимогами сучасної аудиторії. Особистості з розвиненим художнім смаком щороку висувають все більш високі вимоги до якості шоу, очікуючи від кожного видовища вишуканих методів виконання, залучення сучасної техніки

звукопідсилення й звукозапису, а також піротехніки, лазерів і світлової апаратури. Ці вимоги відображаються також на збільшенні фінансового забезпечення шоу-програм.

Довгий час основним напрямом хореографічного мистецтва був класичний танець, який постійно еволюціонував і розвивався. Складовими технічного апарату класичного танцю (як і будь-якого іншого різновиду танцю) завжди були технічні прийоми, професійна мова тощо. Дослідники вказують на наявність певних виразних етапів класичного танцю, пов'язаних із зародженням нової ідеології та нової епохи у мистецтві.

Визнання класичного танцю важливим не виключає того факту, що в основі більшості сучасних танцювальних шоу-програм знаходиться феномен сучасного танцю. Ю. Басич стверджує, що «сучасний танець – це танцювальний напрямок, що синтезує у собі різноманітні стилі. У ньому представлені елементи класичного танцю, модерн-балету, джаз-танцю, хіп-хопу, фанку тощо» [4, с. 28]. Д. Бернадська додає, що термін "сучасна сценічна хореографія" може застосовуватися для визначення танцювального мистецтва, яке не дотримується базових принципів класичної хореографії, натомість синтезує кілька мистецтв [5, с. 6].

Танець на нинішньому етапі слід розглядати як дзеркало культури, її об'єктивний образ і модель, оскільки він супроводжує розвиток культури. Сучасне танцювальне мистецтво здатне передавати інформацію про сучасний культурний простір, відображаючи основні характеристики епохи постмодерну й медіакультури. Залежно від них, виразні засоби танцю і його функції зазнають змін [3, с.30].

Д. Садикова зазначає, що танець на сучасному етапі розвитку може розглядатися як феномен медіакультури або медіафеномен. Комерційні постановки займають важливе місце у культурі видовищ і включають різні танцювальні постановки, створені для фільмів, музичних кліпів, реклами, модних показів і шоу.

У медіакulturі розбудовується середовище, яке включає візуальні елементи, а все зафіксоване в тексті отримує вираження через аудіовізуальні канали [3, с.13].

Вітчизняні вчені оцінюють театралізоване тематичне видовище як актуальну гру, «живе» виконання, форму дійства, що може проводитися на різних майданчиках: у концертних палацах, на стадіонах, галявинах, площах, у парках [5, с. 95]. Театралізовані тематичні дійства об'єднують маси людей на підставі єдиних культурних цінностей [25, с. 96].

Сучасні театралізовані дійства використовують усі засоби театрального мистецтва, такі як слово, музику, танець, світло, темпоритм, мізансцену, сценографію, шумове оформлення, піротехнічні засоби тощо. Режисер театралізованої тематичної вистави є художником-творцем, який повинен мати власну позицію, що визначає його творче обличчя, а також володіти універсальними знаннями і навичками, яких вимагає специфіка естрадної постановки [25, с. 98].

Еволюція театралізованих дійств триває до сьогодні. Упродовж їх розвитку (протягом досить тривалого історичного періоду) із різною динамікою розвивалися такі форми, як збірний концерт, концерт народної творчості, дитячі концерти, сольні концерти, концерти-конкурси, звітні концерти. Крім того, існують такі форми концерту, як ювілейні концерти або бенефіси, концерти-вистави, гранд-шоу, шоу-програми, телеконцерти та багато інших [26, с. 49]. Кожна з цих концертних форм має свої особливості режисури і специфіку побудови [26, с. 50].

Отже, бальні танці в контексті сучасності переживають активний процес популяризації. Вони зберігають свою привабливість завдяки поєднанню традиційних і нових елементів, що робить їх актуальними для різних поколінь. Сучасні шоу-програми, зокрема ті, що включають бальні танці, постійно розвиваються та адаптуються до вимог аудиторії, використовуючи сучасні технології, музичні інструменти, світлові ефекти та інші засоби для створення вражаючих вистав.

Поява нових танцювальних стилів і напрямів також сприяє збагаченню жанрового розмаїття бальних шоу, надаючи танцювальному мистецтву нових форм і можливостей. Бальні танці залишаються популярними на конкурсах, у телевізійних шоу та на різноманітних заходах, де вони привертають увагу своєю елегантністю, витонченістю та технічністю.

Таким чином, можна підсумувати та констатувати у ході першого розділу, було виявлено бальні танці мають глибокі історичні корені, що сягають кількох століть тому. Початково вони виникли як соціальні танці у європейських королівських дворах та аристократичних салонах. Перші форми бальних танців, такі як мінеу, сарабанда і павана, виконувалися з певною церемонією і репрезентували соціальний статус їх виконавців. Протягом XVII і XVIII століть ці танці набували популярності у Європі, поступово розвиваючись і змінюючись. З часом бальні танці стали важливою частиною суспільного життя, особливо під час офіційних прийомів і балів.

Протягом XIX і XX століть на розвиток бальних танців впливали різні культурні та соціальні фактори. У цей період з'явилися нові стилі танців, такі як вальс, танго, фокстрот і квікстеп. Кожен з цих танців мав свої особливості та техніку виконання, що зробило бальні танці більш різноманітними та цікавими. Наприклад, вальс, що виник у Відні, став символом романтичного танцю, а танго, що з'явилося в Аргентині, підкреслювало чуттєвість і пристрасність.

Кінець XX століття став періодом значних змін у танцювальному мистецтві. Синтетичні художні форми видовищних шоу, одними з яких стали танцювальні шоу-програми, набули популярності. Сучасні шоу-програми об'єднують різні стилі танців, використовують новітні технічні засоби, такі як світлові ефекти, піротехніка та сучасні звукові системи, що створює вражаючі візуальні і звукові ефекти. Цей процес активної популяризації та впровадження інноваційних технологій відбувається як на міжнародному рівні, так і в окремих країнах, що робить танцювальні шоу-програми невід'ємною частиною сучасної культури.

Сучасні шоу-програми мають значний вплив на розвиток бальних танців. Вони не тільки зберігають традиційні елементи, але й інтегрують нові стилі та техніки, що дозволяє залучити молодь та ширшу аудиторію. Танцювальні шоу на телебаченні та сценах сприяють популяризації бальних танців, роблять їх більш доступними для широкої аудиторії, підвищують інтерес до танцювального мистецтва та сприяють розвитку нових талантів. Танцювальні шоу можна розглядати як дзеркало культури, що відображає її розвиток та основні характеристики. Вони здатні передавати інформацію про сучасний культурний простір, впливаючи на соціальні та культурні процеси. Залежно від соціокультурних умов, виразні засоби танцю і його функції зазнають змін, що робить танцювальне мистецтво динамічним і постійно еволюціонуючим.

Таким чином, еволюційний процес становлення та розвитку бального танцювального мистецтва пройшов через різні етапи, починаючи з соціальних танців європейських королівських дворів до сучасних танцювальних шоу-програм, які інтегрують новітні технічні досягнення та художні форми. Сучасні танцювальні шоу продовжують збагачувати бальне мистецтво, роблять його більш доступним і популярним, що сприяє збереженню та розвитку танцювальної культури.

РОЗДІЛ II. АНАЛІЗ ХОРЕОГРАФІЧНИХ АНАЛОГІВ ТА ПРОТОТИПІВ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ

2.1. Хореографічні твори на основі Стандартної програми бального танцю

Розглянемо роботи дитячих та юнацьких колективів бального танцю, які мають у своєму репертуарі вальси з елементами історико-побутових та спортивних бальних танців. Зразковий хореографічний ансамбль «Калейдоскоп» м. Луцьк та ансамбль бального та спортивно-естрадного танцю «Реверанс», місто Вінниця.

Хореографічна композиція «Віденський вальс» зразкового хореографічного ансамблю «Калейдоскоп» виконана під фонограму «Last Uns Tanzen» симфонічного оркестру під керівництвом Макса Грегера. Хореографічний твір безсюжетний, постановка масова (беруть участь більше 25 пар), виконана у формі формейшену. Жанр – ліричний, експозиція довга та складна; під час розвитку дії з'являються танцюристи іншої групи. Малюнки складні, симетричні та багатопланові. Хореографічна композиція виконана технічно чисто, рухи співпадали з ритмом та темпом музики, присутня чітка зміна малюнків. Костюми, хоча й різного кольору у партнерок, передають настрій та справляють загальне гарне враження [5, с. 98].

У «Віденському вальсі» колективу бального танцю «Фантазія» під ту саму фонограму спостерігаємо вже довгу та просту експозицію, прості та численні малюнки. Усі партнерки вдягнені в однакові костюми [6, с. 49]. Наступний у нашому списку – «Урочистий вальс» ансамблю бального та спортивно-естрадного танцю «Реверанс»

У цій хореографічній композиції наявні складні малюнки. Цілісність танцю додають однакові плаття у партнерок. Танцюристи під час виконання роблять декілька підтримок. Музика класична, лірична, фонограма у виконанні оркестру [6, с. 50].

Для прикладу розглянемо три виступи: «Повільний вальс» спортивної пари на конкурсному паркеті, «Повільний вальс» танцювального дуету на сцені та «Повільний вальс» Сергія Танчинця та Яни Цибульської, виконаний під час шоу «Танці з зірками – 2020».

Повільний вальс спортивної пари на конкурсному паркеті

Перший танець виконаний парою під час конкурсу. Глядачі розташовані вздовж периметра майданчика, тому пара фокусується в різні боки по черзі. Композиція створена у формі секвею, або показового виступу. Костюми підібрані вдало: смокінг у партнера та біла сукня у партнерки. Вони відмінно передають ліричний настрій мелодії (це сучасна пісня з ніжним жіночим вокалом). Пара динамічно рухається на паркеті, використовуючи принцип контрастності (швидкі рухи чергуються з зависаннями та позами). Використано підтримки та різноманітні рамки і постановки у пару [5, с. 98].

Повільний вальс танцювального дуету на сцені

Друга композиція є прикладом сценічного бального танцю, де виконавці добре орієнтуються на сцені, фокусуючись на першу точку. Незважаючи на те, що танцюристи з'являються одразу (експозиція коротка), у творі присутні сольні частини. Костюми (чорний фрак та рожева сукня) відповідають жанру. Рухи добре співвідносяться з музичним матеріалом, а кульмінаційний момент підкреслюється багатьма обертами [6, с. 49].

Повільний вальс Сергія Танчинця та Яни Цибульської на шоу «Танці з зірками – 2020»

Парний танець Сергія Танчинця та Яни Цибульської (додаток 6) є оригінальним і специфічним. Виконуючи на телевізійному шоу, танцюристи в першу чергу задовольняють потреби глядача по той бік екрану та в залі. Танцюристи фокусуються переважно на камеру, що дає постановнику більше можливостей для реалізації задуму (камера може підлаштуватися до танцюристів). Однак це ускладнює роботу, оскільки композиція повинна сподобатися як телевізійному глядачеві, так і членам журі на знімальному майданчику. Виступ починається з точки. Партнер у смокінгу, розшитому

стразами, виглядає як головний герой шоу (він є запрошеною зіркою). Партнерка одягнута в непримітне плаття, але образ пари повністю відповідає музиці (фонограма «Moon River») [6, с. 50].

Отже, кожна танцювальна композиція, створена на основі бального танцю стандартної програми, має широкий спектр характеристик і можливостей для вираження. Вони можуть бути адаптовані для різних сцен і форматів, включати різноманітні елементи та підходи, що робить їх надзвичайно гнучкими і привабливими для глядачів. Такі композиції демонструють технічну майстерність, художню виразність і здатність танцюристів втілювати свої ідеї через рухи, створюючи вражаючі і запам'ятовувані виступи. Вони є важливою частиною як конкурсної, так і сценічної практики, показуючи елегантність та витонченість бального танцю.

2.2. Хореографічні твори на основі історико-побутового танцю

У цьому підрозділі розглянемо п'ять робіт хореографічних колективів: зразкового ансамблю бального танцю «Вдохновение» з м. Дрогобич, колективу бального танцю «Креатив» ХДАК, ансамблю бального танцю «Натхнення», ансамблю спортивного бального танцю «Карнавал» з м. Маріуполь та студії бального танцю Тавричної академії КФУ ім. В. І. Вернадського.

«Віденський вальс» ансамблю «Вдохновение»

Хореографічна композиція «Віденський вальс» зразкового ансамблю бального танцю «Вдохновение» виконується під музику групи Океан Ельзи, «Додому». Цей твір приваблює глядача технічно чистим виконанням, чіткими змінами малюнків, складною хореографією та вдалим підбором костюмів, включно із взуттям партнерок. Рухи співпадають з музичним матеріалом, а в деяких місцях використані авторські прийоми для досягнення більшої виразності музики.

«Віденський вальс» колективу «Креатив»

Танцювальна композиція колективу бального танцю «Креатив» виглядає яскраво та колоритно завдяки різноманітним фасонам та кольорам суконь у партнерок. Цілісність композиції забезпечують однакові костюми партнерів та складні малюнки. Композиція виконана сумлінно, з використанням прийому контрастності. Цікавим є також променад, який використовується не лише на початку, а й у середині постановки.

«Намалюю тобі зорі» ансамблю «Натхнення»

Динамічною танцювальною композицією з проаналізованих є постановка ансамблю бального танцю «Натхнення» на пісню «Намалюю тобі зорі». Ця композиція відзначається великою кількістю рухів з різних вальсів, довгою експозицією, простими малюнками, наявністю підтримок та однаковістю костюмів, що робить номер жвавим, яскравим і незабутнім.

«Вальс» ансамблю «Карнавал»

Ансамбль спортивного бального танцю «Карнавал» завжди дарував радість глядачам своїми виступами. Високий рівень виконавської майстерності підтверджується численними перемогами на змаганнях зі спортивних бальних танців. Це той випадок, коли спортивні танцюристи відмінно себе показують і в ансамблевому танцюванні. Композиція включає контрастні мелодії, які підкреслюються рухами, простими численними малюнками та складними перебудовами.

«Великий вальс» студії ТА КФУ

Останній аналізований твір – хореографічна композиція «Великий вальс» студії бального танцю ТА КФУ. Цей танець цікавий тим, що у ньому беруть участь троє партнерів та семеро партнерок. Сьогодні на змаганнях зі спортивних бальних танців існує категорія «Соло», в якій беруть участь одиночні танцюристи, що також знаходить місце у сценічному бальному танці. Під час виконання композиції використовується сучасна музика («Perfect» у виконанні Еда Ширана). Експозиція довга і проста, з наявністю складних малюнків та багатьма елементами сольного виконання.

Отже, підсумовуючи проведений аналіз, можна зауважити, що хореографи-постановники танцювальних композицій на основі вальсу використовують різні інструменти балетмейстера для створення яскравих творів. Ці роботи добре виглядають на різних майданчиках для виступу. Також до виступів залучаються різні професійні танцюристи та початківці різного віку, а також не відмовляються від поєднання в одній композиції одиночних виконавців і пар. Все це дає можливість урізноманітнити концертні номери на основі різних вальсів і зробити їх цікавими для глядача.

Таким чином, у ході другого розділу було проаналізовано танцювальні композиції різних хореографічних колективів, включаючи зразковий ансамбль бального танцю «Вдохновение», колектив бального танцю «Креатив» ХДАК, ансамбль бального танцю «Натхнення», ансамбль спортивного бального танцю «Карнавал» та студію бального танцю Тавричної академії КФУ ім. В. І. Вернадського. Кожен із них продемонстрував свої унікальні підходи до постановки танцю, використання музичних фонограм та вибору костюмів.

Проаналізовані композиції показали високий рівень технічного виконання, складність малюнків і хореографічних форм, а також уміння хореографів інтегрувати різні елементи для створення яскравих і запам'ятовуваних творів. Відзначено важливість підбору музичного матеріалу, взаємодії з глядачами та використання сучасних хореографічних прийомів для досягнення максимальної виразності і емоційного впливу.

Проведений аналіз підкреслює, що хореографи-постановники використовують різні інструменти для створення композицій, які можуть бути адаптовані для різних сцен і форматів виступів, залучаючи як професійних танцюристів, так і початківців різного віку. Це дозволяє урізноманітнити концертні номери на основі різних вальсів і зробити їх цікавими та захоплюючими для глядача.

КОМПОЗИЦІЙНИЙ ПЛАН ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ

«КОРОЛІВСЬКИЙ ВІДЕНСЬКИЙ БАЛ»

1.1 Основні характеристики хореографічного твору

Тема: культурне дозвілля знавців бального хореографічного мистецтва

Ідея: засобами Європейської програми бального танцю ознайомити глядача з історією становлення та формування бального хореографічного мистецтва

Вид: Бальна хореографія

Жанр: лірико-драматичний

Форма: хореографічна композиція

Час дії: XIX століття, весна, вечір

Місце дії: Австрія, Відень, бальна зала.

1.2 Дійові особи та їхня стисла характеристика

Королева балу: тендітна, ввічлива, лірична, красива.

Чоловіки: галантні, поважні, граціозні, вишукані, чемні.

Жінки: ніжні, ліричні, кокетливі, омріяні, чемні.

1.3 Лібрето

Теплого літнього вечора в королівському Віденському бальному залі відбувся пишний вечір, заснований на вшануванні сторіччя з історичної події проведення першого Віденського балу. Це свято представляє вибрана королева балу. До неї підходить кожний присутній кавалер, та виконує в парі з нею «Віденський вальс» з елементами історично-побутового, які незвичайно оживили старовинні рухи бальних танців.

На завершальний момент цього яскравого вечірнього свята, королева вибирає собі найкращого кавалера, та танцює з ним запальний та іскрометний «Квікстеп». По закінченню свята, усі запрошені гості виконують знову «Віденський вальс».

1.4 Розгорнутий зміст

У бальній залі палацових стін розгортається яскравий та витончений вечір, наповнений атмосферою грації та веселощів. Поважні гості збираються, щоб вітати один одного, спілкуватися та вступати у танці.

Це свято, віддане вшануванню сторіччі історії та величі королівського Віденського балу. Урочисте свято представляє вибрана Королева балу, яка з гідністю вітає усіх гостей.

Усі поважні та галантні гості зливаються в парах, та починають танцювати «Віденський вальс», де відображаються рухи та фігури історично-бального танцю, граціозні та вишукані пози, переплетені з елементами шоу.

В цей момент королева балу своїм ніжним поглядом спостерігає за кожним кавалером.

Після виконання «Віденського вальсу», обрана королева вибирає собі самого найкращого кавалера та разом вони виконують динамічний та жвавий «Квікстеп», з насиченим танцювальними перебудовами та рухами.

Після загального танцю королеви і кавалера, усі запрошені гості знову зливаються в парах та виконують «Віденський вальс» з чаруючим та веселим настроєм.

1.5 Драматургія

Експозиція: відкриття Віденського королівського балу, поважні гості вітають одне одного.

Зав'язка: З'являється обрана Королева балу та вітає усіх присутніх гостей.

Розвиток дії: Виконання «Квікстепу» усіх гостей. Королева спостерігає за кожним кавалером.

Кульмінація: Королева обирає найкращого кавалера. Відбувається виконання «Віденського вальсу».

Розв'язка: фінальна поза, уклін.

1.6. Музичний аналіз

Для музичного супроводу квістепу використана фонограма «Ländler», виконана інструментальним ансамблем під керівництвом Девіда Чейза (David Chase). Цей музичний матеріал триває 40 секунд і включає 24 такти у розмірі $\frac{3}{4}$, написаний у мажорному ладі.

З 1 по 24 такт основна тема звучить у темпі фігурного вальсу (allegro), який створює легку та витончену атмосферу. Вступ триває 4 такти та представлений фанфарним звучанням, що надає урочистого і святкового характеру. Далі йде основна тема, яка займає 20 тактів, з рівномірним темпом і контрастними динамічними змінами. На початку матеріалу відчувається динамічний сплеск (mezzo-forte), який потім плавно переходить у mezzo-piano і завершується знову на mezzo-forte, що додає емоційної насиченості до завершення твору.

Музична композиція служить не тільки ритмічною основою, але й передає емоційну атмосферу сцени, налаштовуючи глядачів на подальше дійство.

Для музичного супроводу «Віденського вальсу» використана фонограма «Shattered» у виконанні гурту «Backstreet Boys». Тривалість композиції складає 3 хвилини 54 секунди і налічує 184 такти у розмірі $\frac{3}{4}$. Загальний музичний лад мінорний, що надає темі дещо меланхолійного та драматичного характеру.

Тема звучить у темпі віденського вальсу (presto), з чітким ритмом і рівномірною структурою. Вступ композиції займає 16 тактів, під час якого музика поступово розгортає свій мелодійний матеріал. Структура твору має куплетну форму, яка включає заспів, три куплети та два яскравих приспіву. Початок твору представлений у спокійному, ліричному характері з динамікою mezzo-piano, що плавно підводить до більш емоційного і потужного звучання під час приспівів (mezzo-forte).

У приспіві відчувається кульмінація, що супроводжується гучними акцентами всієї групи та яскравою мелодійною лінією вокалу. Контраст у динаміці та характері теми підсилює емоційну напругу: від спокійного заспіву до

бурхливого, насиченого приспіву. Важливим елементом музичної композиції є звуковий ефект аплодисментів, який додає живої атмосфери і завершує емоційний розвиток теми, накладаючись на початок наступного розділу твору.

1.7. Опис костюму

Жіночий костюм.

Корсет: корсет костюму виготовлений із вишуканого кружева, яке додає йому неповторної витонченості та розкіші. Кружевні вставки, вишиті перлинами та мікроскопічними камінчиками, створюють ефектний контраст з м'яким, шовковистим матеріалом корсету. Форма корсету відмінно підкреслює жіночні лінії тіла, забезпечуючи ідеальне облягання та комфорт.

Спідниця: спідниця костюму складається з кількох шарів шовкової тканини, що линуться величавими хвилястими складками. Її довжина досягає підлоги, створюючи враження безмежності та елегантності. Шари тканини ніжно перетікають один в один, створюючи відчуття легкості та повітряності.

Рукавиці: рукавиці, виготовлені із тонкого шовку або дорогоцінного кружева, огортають руки ніжним обіймам. Вони додають образу додаткового шарму та аристократичності, підкреслюючи грацію рухів носія.

Аксесуари: до цього образу можуть входити вишукані аксесуари, які доповнюють і підкреслюють його розкіш та елегантність. Наприклад, витончений вінок із свіжих квітів або виготовлений із кришталевих каменів, або намисто з найкращих перлів, яке ніжно огортає шию носія. Ці аксесуари додають образу фінальний штрих та роблять його ще більш вишуканим.

Чоловічий костюм.

Сорочка: сорочка виконана з високоякісної бавовняної тканини, яка забезпечує максимальний комфорт під час танцю. Вона має класичний крій з приталеними лініями, які підкреслюють фігуру. Вишукані деталі, такі як манжети з фігурними гудзиками та вишитий комірець, додають образу елегантності та шарму.

Жилет: жилет - невід'ємна частина чоловічого бального костюму, яка додає йому вишуканості та стилю. Виготовлений з тканини в тон сорочки або з контрастного матеріалу, жилет підкреслює талію та додає образу шарму та

елегантності. Він може мати вишиті або вишиті деталі, що додають йому витонченості та розкоші.

Піджак: піджак виготовлений з високоякісної шовкової тканини або шовку з бавовною, що надає йому шовковистий блиск та вишуканість. Він має класичний крій з приталеними лініями, які додають образу стилю та елегантності. Деталі, такі як лацкани, гудзики з вишитими або гравірованими візерунками, та кишені з клапанами, роблять піджак виразним елементом образу.

Брюки: брюки виконані з високоякісної шовкової тканини або шовку з бавовною, що забезпечує максимальний комфорт та вільне рухання під час танцю. Вони мають класичний крій зі згортаннями та пресованими складками, які додають образу стилю та елегантності. Брюки можуть мати бокові або задні кишені з клапанами або без них, в залежності від вибраного стилю.

Аksesуари: До чоловічого бального костюму можуть додаватися різноманітні аксесуари, такі як краватка або бабочка, кишеньковий квадрат, манжети або запонки. Ці деталі доповнюють образ, роблять його виразнішим та граціознішим.

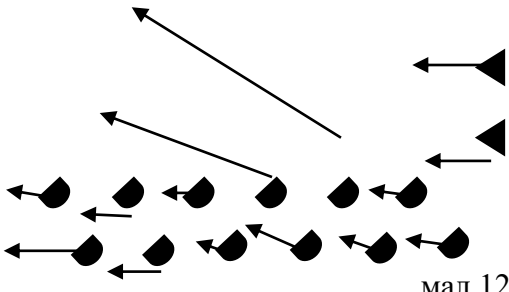
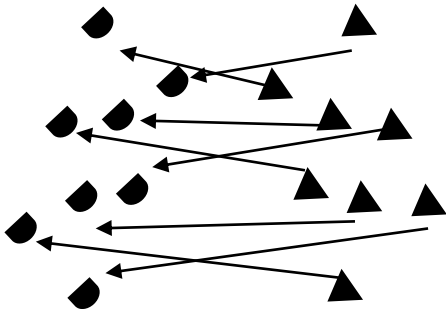
1.8. Світлова партитура

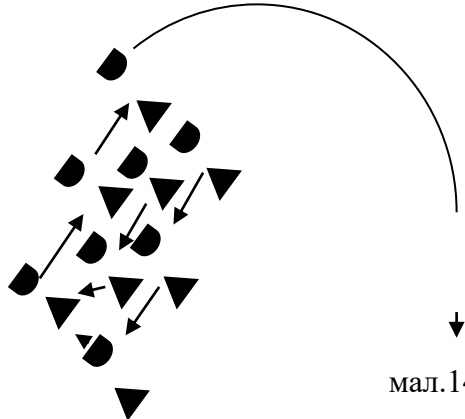
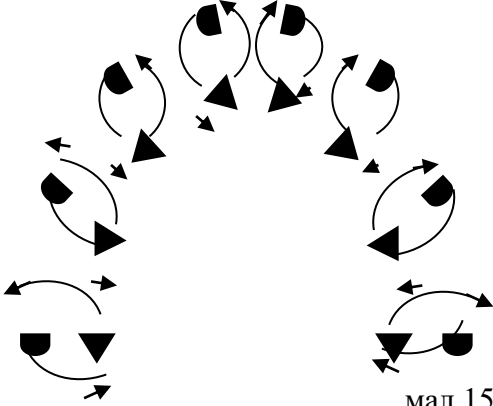
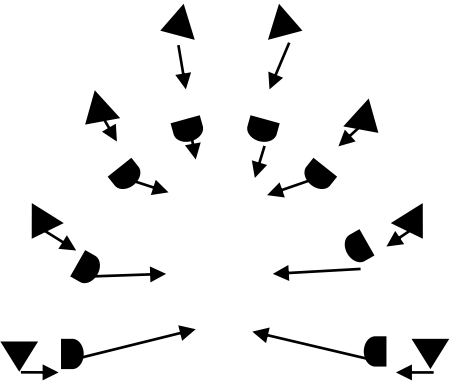
Світлова партитура передбачає створення рівномірного освітлення сцени без застосування динамічних ефектів. Основне світло надає сцені рівний і нейтральний фон, дозволяючи глядачам зосередитися на хореографічній дії.

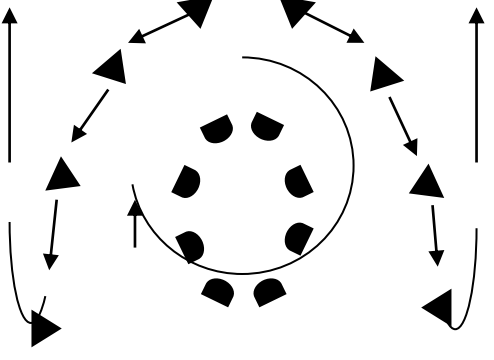
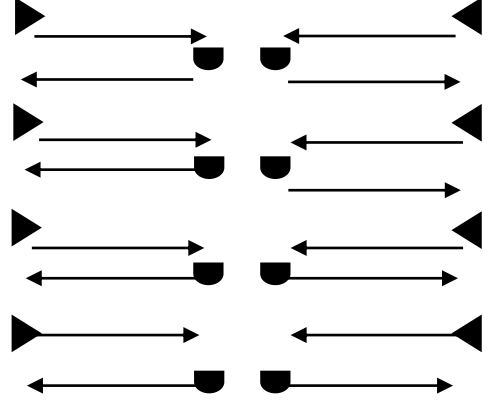
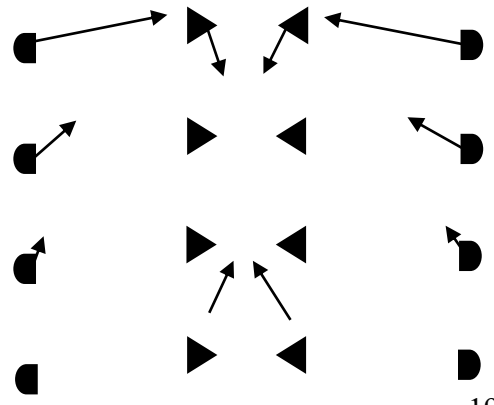
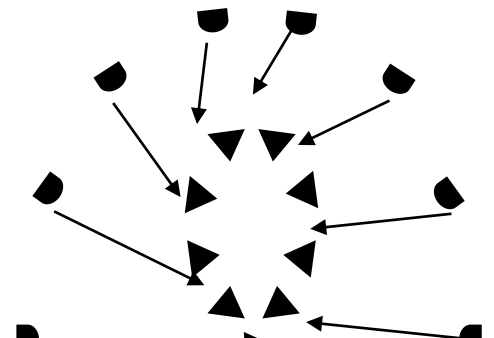
Під час виконання танців на балу вводиться приглушене освітлення, яке створює інтимну атмосферу та підкреслює центральну роль виконавців. Світлові пушки акцентують увагу на головних персонажах, виділяючи їх з оточення та створюючи ефект локальної освітленості, який робить виступи більш виразними та візуально ефектними.

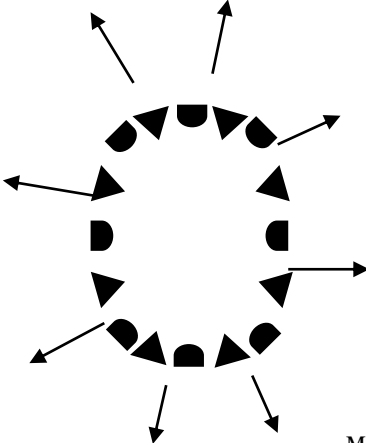
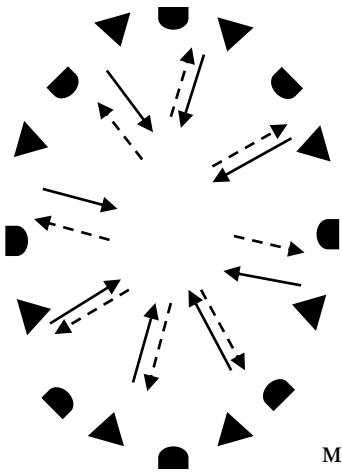
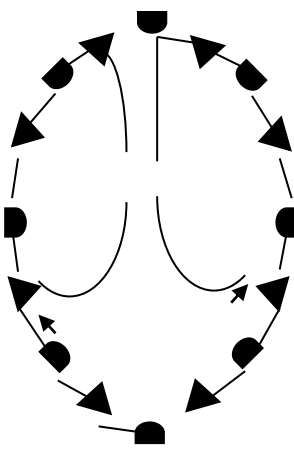
Це рішення у світловій партитурі підсилює контраст між основною дією та ключовими моментами, надаючи виставі чіткості та візуальної драматургії.

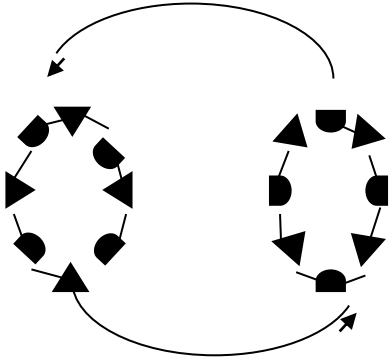
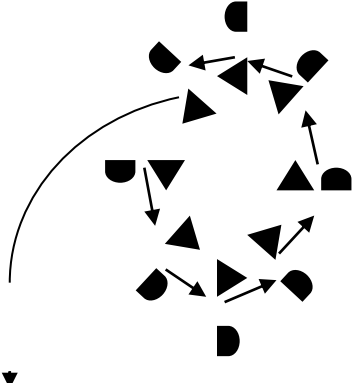
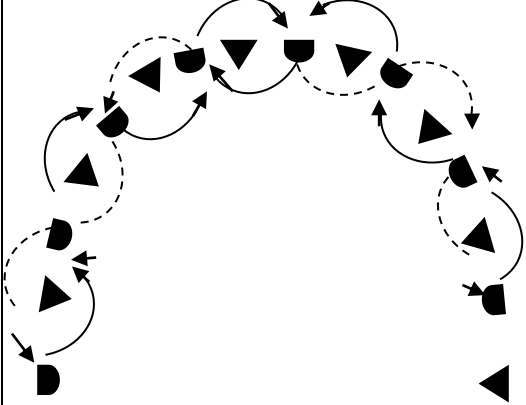
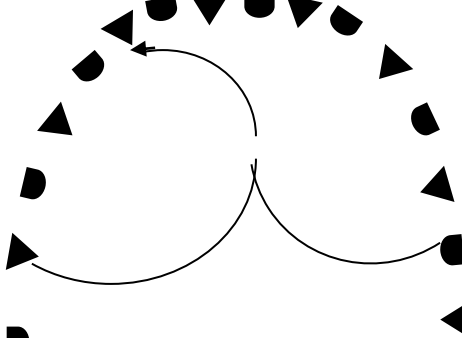
РОЗДІЛ II. ПОСТАНОВЧИЙ ПЛАН ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ

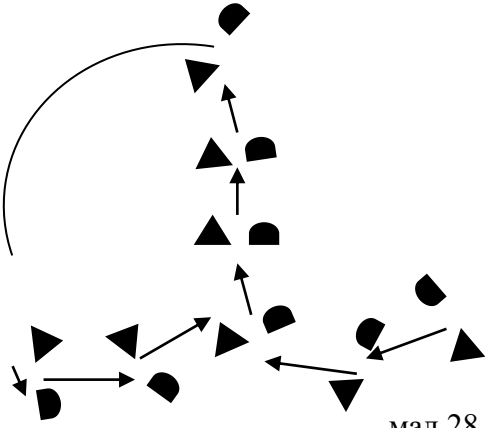
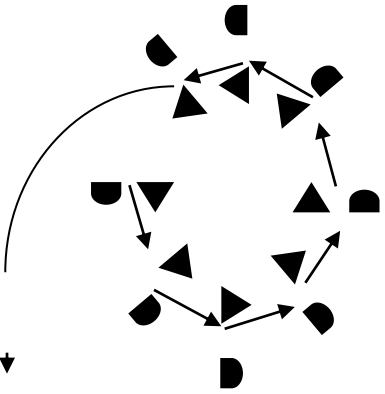
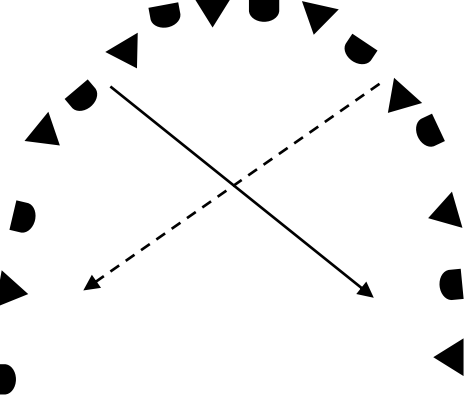
Малюнок	Кі лькість тактів	Опис дії
 мал.12	1-25 т.	Починається з урочистих фанфар, які одразу задають тон та атмосферу балу. Звучить легка, грайлива мелодія, і на сцену з різних боків виходять виконавці. Вони рухаються вільно, ніби молекули в "броунівському русі", хаотично, але не поспішаючи. Це створює атмосферу оживлення та природності. Під час руху виконавці вітаються, обіймаються, роблять реверанси та поклони, демонструючи бальну культуру та етикет. На останніх 4 тактах музика змінюється, стає більш виразною. Король та Королева виходять на передній план і жестом запрошують всіх до танцю.
 мал.13	26-32 т.	Виконавці шикуються в пари, займаючи позиції для вальсу.

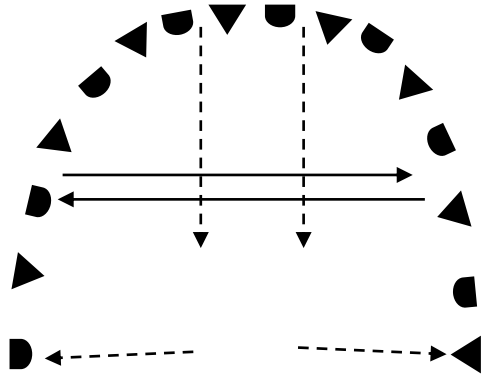
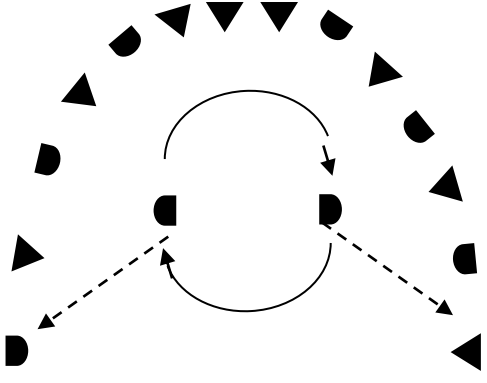
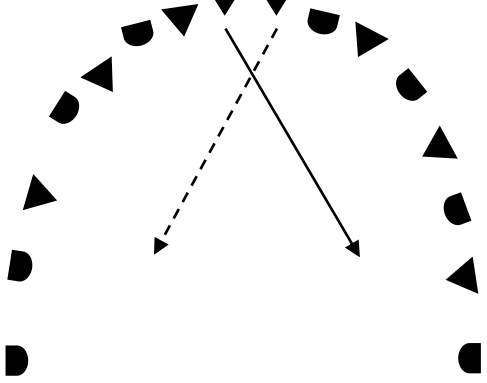
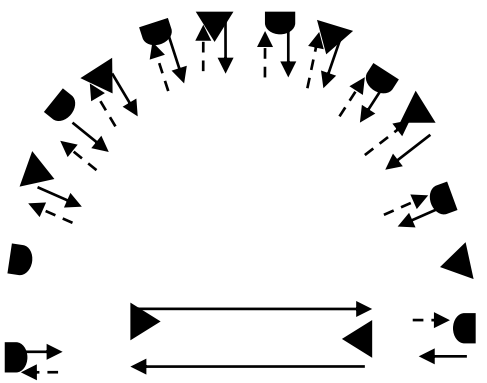
 мал.14	32-40 т.	Починають танцювати вибраний танець, демонструючи грацію, синхронність та елегантність рухів. Виконавці продовжують вільно рухатися по сцені, але в їх рухах з'являються елементи бальних танців - обертання, па з партнером, поклони. Це створює ефект імпровізації в рамках бальної культури.
 мал.15	41-48 т.	Музика різко змінюється, стає сучасною, динамічною. Виконавці розходяться по сцені.
 мал.16	49-56т.	Пари розташовуються на пів колу, та виконують ускладнену комбінацію.

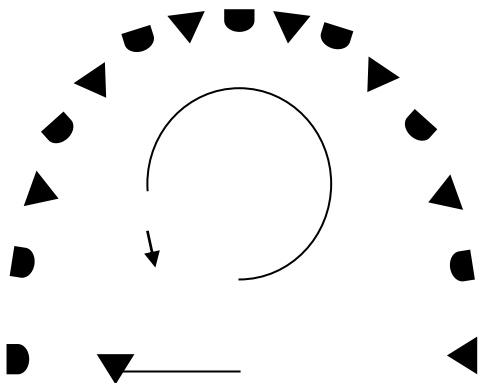
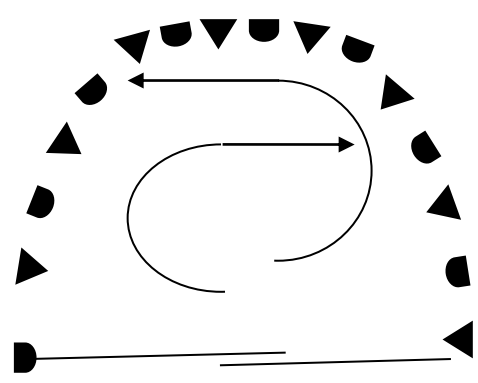
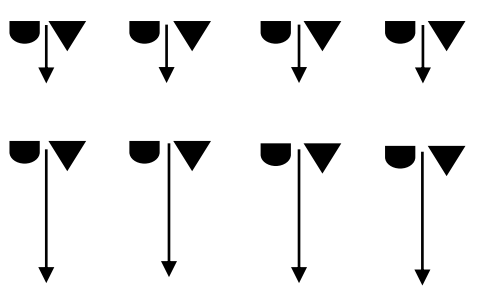
 мал.17	57- 65 т.	Дівчата кроком вальсу вибудовуються в центральне коло, а хлопці з пів кола розташовуються в колонки також вальсовим кроком.
 мал.18	66- 70 т.	Дівчата починають мінятися, а хлопці залишаються в колонках.
 мал.19	71-78 т.	Дівчата виконують зворотний поворот, хлопці виконують телемарк.
	79-86 т.	Хлопці вальсовим кроком вибудовуються в центральне коло. а дівчата розташовуються у зовнішньому колі, виконують прочоси.

мал.20		
 мал.21	87- 102 т.	Вибудовуються в пари та виконують вальс по колу.
 мал.22	103-110т	Усі виконують комбінацію з додаванням флекерлу. Також пари виконують підтримку.
 мал.23	11-120 т.	Усі пари знову вибудовуються в коло, так виконують зворотний поворот та телемарк.

 мал.24	121-130т.	Пари розбиваються на два кола, та виконують комбінацію в шені.
 мал.25	131-140 т.	Пари вальсовим кроком та з підтримками вибудовуються на пів коло.
 мал.26	141-150 т.	На пів колі усі виконують танцювальну комбінацію з насиченим хореографічним текстом, з додаванням підтримок.
	151-160т	Усі виконують природний поворот.

мал.27		
 мал.28	161-170 т.	На затримуючись в колонці, перша пара заводить всі інші за собою на коло, вальсовим кроком та флєемарком.
 мал.29	171-180 т.	З кола пари знову розкриваються на пів-коло та виконують підтримку.
 мал.30	181-191т	На пів колі, усі пари виконують ускладнену танцювальну комбінацію з зворотними поворотами, природними поворотами та телемарком.

 мал.31	192-202 т.	Пари з двох сторін міняються місцями. Дві пари з центру пів-кола, рухаються вперед флешмарком. Всі інші продовжують два шини вправо а потім в ліво.
 мал.32	203-210т	Двоє дівчат виконують шини по маленькому колу, на пів колі пари роблять підтримку.
 мал.33	211- 221т.	Два хлопця розташовуються в центр та виконують невеличку танцювальну комбінацію.
	222-232 т	Пари на пів колі знову виконують підтримки, та вальс в парах на місці.

мал.34		
 мал.35	233-240т.	Один хлопець виконує сольну комбінацію.
 мал.36	241-252 т.	Пари зворотним поворотами вибудовуються на дві лінії.
 мал.37	253-260 т.	В двох лініях усі виконують фінальну комбінацію з насиченістю хореографічного тексту.

ВИСНОВКИ

Бальний танець, як культурне явище, пройшов тривалий і багатогранний шлях розвитку. Його становлення — це складний еволюційний процес, який відображає зміну суспільних смаків, стилів та цінностей.

Перші елементи, що згодом утворили бальний танець, виникли в народних традиціях. Народні танці відображали життя простих людей, їхні радощі й турботи. Згодом ці танці поступово проникли у дворянське середовище, набуваючи більш витончених форм. У середньовіччі танці стали невіддільною частиною придворних урочистостей. Перші бали відбувалися у палацах, де виконувалися танці, що вимагали певного рівня майстерності та етикету.

З часом на зміну народним прийшли структуровані танці, які потребували технічно точного виконання та чіткої взаємодії між партнерами. У XVIII-XIX століттях сформувалися основні види бальних танців, такі як вальс, мазурка, полонез і кадрили. Кожен із них відображав дух своєї епохи — від легкості й романтизму до стриманості та офіційності.

Бальний танець тісно пов'язаний із музикою. Вплив видатних композиторів, таких як Штраус чи Шопен сприяв вдосконаленню танцювальних форм. Кожна нова музична композиція вносила свої ритми та характер, що впливало на стиль виконання.

У XX столітті бальні танці перетворилися на окремий вид мистецтва і спорту. Виникла система змагань, що сприяла стандартизації рухів і технік. Сьогодні бальні танці поділяються на дві основні програми: стандартну (вальс, танго, фокстрот) і латиноамериканську (ча-ча-ча, самба, румба).

Таким чином, еволюція бального танцю — це процес постійного вдосконалення, що поєднує традиції, мистецтво й техніку. Він залишається живою формою культури, яка продовжує розвиватися, відображаючи дух часу й індивідуальність кожної епохи.

При розробці композиційного плану майбутньої хореографічної композиції я докладно конкретизувала тему та ідею, які стануть основою твору. Це дозволило сформувати чіткий художній задум, який визначає всі елементи постановки.

Наступним важливим кроком було обрання виду хореографічного мистецтва, що найкраще відповідає характеру теми. Враховуючи це, я вирішила, у якому жанрі працюватиму: класичний балет, народний танець, модерн чи сучасна хореографія. Кожен із них надає унікальні можливості для вираження ідеї.

Я визначила місце і час дії, що стало основою для створення відповідної атмосфери та контексту подій. Це дозволило забезпечити достовірність і гармонійність сценічного простору, який допомагає глядачам краще сприймати ідею твору.

Особливу увагу було приділено побудові структури композиції. Визначення змісту, послідовності та систематичності подій дало змогу сформувати драматургічну лінію. В основу сюжету закладено класичні етапи: експозицію, розвиток, кульмінацію та розв'язку. Кожен із цих компонентів відіграє ключову роль у поступовому розкритті основної ідеї. Хореографічний текст, тобто система рухів і взаємодій, був ретельно розроблений, щоб максимально передати емоції, характер і настрій героїв. Просторові малюнки, які створюють композиційну основу сцени, забезпечують динамічність і злагодженість дій.

Завершальним етапом стало створення костюмів, які гармонійно доповнюють художній задум. Їхній стиль, кольорова гама та текстури підкреслюють атмосферу постановки та додають виразності персонажам.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Sietas, M., Ambroz, N., & others. (2011). Viennese Walts. Roma: WDSF. 45 с.
2. Вакуленко, О. М. (2014). Традиції та новації Blackpool Dance Festival: історична ретроспектива. Вісник КНУКіМ. Серія Мистецтвознавство, (39), 112-120.
3. Вальс: історія та особливості одного з найвідоміших бальних танців. Retrieved from <https://uk.perish.info/2038-waltz-history-and-features-of-one-of-the-most-famous.html>.
4. Ветринська, А. В. (2014). Стили в сучасній європейській програмі стандартизованих бальних танців. Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Мистецтвознавство, (31), 27-33.
5. Єфанова, С. О. (2017). До питання еволюції вальсу як різновиду бального танцю: історико-мистецтвознавчий аналіз. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, (2), 132-136.
6. Касьянова, О. В. (2004). Генезис вітчизняної бальної хореографії в контексті загальносвітових процесів. В Театральне і хореографічне мистецтво України в контексті світових соціокультурних процесів: Матеріали всеукраїнської наукової конференції, Київ, 22-23 квітня 2004 року (С. 4-9). Київ.
7. Кеба, М. Є. (2017). Новітні підручники з техніки виконання та методики викладання європейських бальних танців як відображення сучасного стану конкурсного бального танцю. Молодий вчений, (12), 160-164.
8. Кеба, М. Є. (2019). Формування техніки виконання та методики викладання європейських та латиноамериканських танців міжнародного стилю: історіографічний аспект. Вісник КНУКіМ. Серія: Мистецтвознавство, (40), 154-160.
9. Колногузенко, Б. М. (2014). Види мистецтв і хореографії. Харків: ХДАК. 320 с.

10. Колногузенко, Б. М. (2018). Хореографічна композиція: методичний посібник з курсу «Мистецтво балетмейстера». Харків: ХДАК. 208 с.
11. Костецький, С. В. (2017). Сучасні підходи до визначення поняття «сценічний бальний танець». Мистецтвознавчі записки: Зб. наук. праць, (31), 325-331.
12. Осадців, Т. П. (2001). Спортивні танці: Навчальний посібник. Львів: ЗУКЦ. 340 с.
13. Павлюк, Т. С. (2013). Жанрово-стильова еволюція бального танцю ХХ століття. Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку, (19).
14. Павлюк, Т. С. (2008). Закономірності та механізми еволюції бального танцю як одного з видів хореографії. Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв, (12), 98-109.
15. Павлюк, Т. С. (2020). Становлення та тенденції розвитку спортивного бального танцю в Німеччині. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, (1), 89-94.
16. Фомін, А. С. (1990). Танець: поняття, структура, функції. Москва: Книга. 32 с.
17. Харман, Г. (2002). Сучасний факторний аналіз. Москва: Гардарики. 324 с.
18. Шкурко, Т. А. (1998). Теоретичне обґрунтування використання танцю як засобу корекції відносно в сім'ї. Сучасна сім'я: проблеми та перспективи, Ростов-на-Дону, 67-68.
19. Шкурко, Т. А. (2003). Танцювально-експресивний тренінг. Санкт-Петербург: Мова. 192 с.
20. Лерд, У. В. (1988). Техніка латиноамериканських танців, 3-6.
21. Старк, А., Хендрікс, К. (1994). Танцювально-рухова терапія (Ярославль, Переклад з англ.). 116 с.

22. Бальсевич, В. К., & Лубишева, Л. І. (2001). Інформаційна культура фахівця як фактор впровадження нових технологій в практику фізичної культури і спорту. Теорія і практика фізичної культури, (12), 18-19.

23. Фейдімен, П., & Фрейгер, Р. (2003). Вільгельм Райх і психологія тіла. Особистість і особистісний зростання. Випуск 2. Москва: Витік, 453 с.

24. Бальні спортивні танці для дітей. Retrieved from <http://www.dancezz.com/article/37-ballroom-dance-children>.